

Türkad

Türkiye Maarif Vakfı Programı'nda Bulunan Okuma ve Yazma Kazanımlarının Aşamalılık ve Karşılıklık İlişkisine Göre İncelenmesi

Mehmet KARA¹ & Selen Diren TOPBULUT²

ÖZET

Dil öğrenimi sistemli, programlı ve dört temel dil becerisi alanına hitap edecek şekilde olmalıdır. İkinci dil öğrenmek isteyen öğrencilere yönelik sistemli bir program gerekmektedir. Bu doğrultuda belli kurum ve kuruluşlar tarafından çalışmalar yürütülmektedir. Bu kurumlardan olan Türkiye Maarif Vakfı 2020 yılında Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi adlı bir program yayımladı. Bu çalışmada 2020 yılında yayımlanan programdaki okuma ve yazma öğrenme alanlarının A2 ve B1-B2 seviyesindeki kazanımları incelenmiştir. Hedef dilin yazılı kültürünü anlayabilmek ve hedef dilin sembolleriyle bir şeyler anlatabilmek için bu beceri alanlarına ihtiyaç vardır. Bu çalışmada okuma kazanımlarının yazma kazanımlarında karşılığı olup olmadığı, kazanımlar arasındaki hiyerarşiye ve programdaki okuma ve yazma kazanımlarının sarmal olup olmadığı sorularına cevap aranmıştır. Çalışmada kazanımlar karşılaştırılırken doküman analizinden yararlanılmıştır. Programda okuma ve yazma alanlarındaki kazanımların sarmal olduğu ve karşılıklık ilkesine uyduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, okuma, yazma.

An Investigation of Reading and Writing Achievements in the Turkish Maarif Foundation Program According to Progressiveness and Reciprocity

ABSTRACT

Language learning should be systematic, programmed, and addressing four basic language skills. A systematic program is required for learners who want to learn a second language. In this direction, studies are carried out by certain institutions and organizations. One of these institutions, the Turkish Maarif Foundation, published a program called Teaching Turkish as a Foreign Language in 2020. In this study, the achievements of reading and writing learning areas in the program published in 2020 at A2 and B1-B2 levels were examined. These skill areas are needed in order to understand the written culture of the target language and to express something with the symbols of the target language. In this study, answers were sought to the questions of whether the reading outcomes correspond to the writing outcomes, the hierarchy between the outcomes, and whether the reading and writing outcomes in the program are spiral. In the study, document analysis was used while comparing the achievements. It has been determined that the achievements in the areas of reading and writing in the program are spiral and comply with the principle of reciprocity.

Key Words: Teaching Turkish as a foreign language, reading, writing.

¹ Prof. Dr., Gazi Üniversitesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi ABD, fmkr48@gmail.com, 0000-0003-4691-5460

² Gazi Üniversitesi Türkçe Eğitimi Yüksek Lisans Öğrencisi, direnselen@gmail.com, 0000-0002-4513-6468

1. Giriş

Gelişen ve değişen dünya ile insanlar arasındaki iletişim ve etkileşim de artmaktadır. Bu iletişim ve etkileşim uluslararası ilişkileri güçlendirmekte, artan ilişkiler de yeni dil edinimini gerekli kılmaktadır. Uluslararası ilişkilerde Türk kültürüne artan ilgi ve Türkçe öğrenme talebi yoğundur. Bu minvalde Türkçe öğrenilmek istenen bir dil konumundadır. Geçmişten günümüze Türkçe, yabancı dil olarak öğrenilen ve öğretilen bir dil olmuştur. Yabancılar Türkçe öğretmek için geçmişten günümüze çalışmalar yapılmaktadır. Bu süreçte birçok kurum ve kuruluş hem yurt içinde hem de yurt dışında Türkçenin öğretilmesi için çalışmalar yürütmüştür. Bu kurumlardan biri olan Türkiye Maarif Vakfı 17.06.2016 tarihli 6721 sayılı kanun ile kurulan yurt dışında Türkiye Cumhuriyeti adına Milli Eğitim Bakanlığı dışında doğrudan eğitim kurumu açma yetkisine sahip tek kuruluştur (<https://turkiyemaarif.org/page/524-Turkiye-Maarif-Vakfi-12>). Türkçenin, gerek siyasi gerek ekonomik gerekse zevk için zorunlu veya gönüllü olarak öğrenilmesi dilin bir program dâhilinde öğrencilere kazandırılmasını gerekli kılmıştır. Türkiye’de son otuz yılda yabancılar Türkçe öğretimi için kurumların ortak uyguladığı bir program olmamıştır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında, uluslararası kalitede ve modern program geliştirme kavrayışına uygun bir programın hazırlanması gerekliliği artık göz ardı edilmemesi gereken bir mevzu hâline gelmişti. Bu doğrultuda 2015 yılında Ankara TÖMER *Yabancı Dil Olarak Türkçe Programı* (Köse ve Özsoy, 2020, s.49), 2019 yılında da Türkiye Maarif Vakfı *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı*’nı hazırlamıştır. Bu program yenilenerek 2020 yılında *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı* adıyla tekrar yayımlanmıştır. Ayrıca MEB öncülüğünde Türkiye Maarif Vakfı iş birliğiyle Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı hazırlanmıştır. Bu program Talim ve Terbiye Kurulu onayından geçerek yurt içinde veya yurt dışında örgün ve yaygın eğitim bağlamında Türkçenin yabancı dil olarak öğretimini belirli bir çerçeveye bağlı olarak yapılandırılmasına olanak sağlamıştır. Eğitimin sistemli hâle gelebilmesi için gerekli olan öğretim programları, istendik davranış oluşturma aşamasında önemli bir unsurdur. 2020 yılında Türkiye Maarif Vakfı (TMV) tarafından hazırlanan *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı*’nda temel yaklaşım “Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni” esas alınarak oluşturulmuştur. Programda Türkçe anlama ve anlatma becerileri kullanılarak bireylerin sosyal hayatlarının her alanında iletişim kurabilen; diğer kültürlerle ve kendi kültürüne ait değerlere hassas ve bilinçli olan; iş birliği içinde çalışabilen, problem çözme becerisini kullanabilen bireyler yetiştirmek için eylem odaklı yaklaşımı benimsemiştir (TYDÖP, 2020, s.13). Programda kademelere göre izlenceler oluşturulmuştur ve bunlar sarmal ve bütünleşik yapıdadır. Bilişsel kuram dikkate alınarak oluşturulan sarmal programlama yaklaşımı (Bruner, 1960), konuların aşamalı olarak her kademedede ayrıntılı şekilde anlatılmasıdır. “Kademelere göre izlencelerin hazırlanmasında ihtiyaç, ortam ve öğrenci seviyeleri gözetilmiş; bilinenden bilinmeyene, basitten karmaşığa, kolaydan zora, genelden özele ve somuttan soyuta öğretim ilkeleri dikkate alınmıştır” (TYDÖP, 2020, s.22). Programda Türkçe Dersi Öğretim

Programı'na benzer amaçlar da yer almaktadır. Programın genel amaçları: Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretim Programı ile öğrencilerin;

1. Dinleme/izleme ve okuma yoluyla Türkçe anlama becerilerini geliştirmek,
2. Sözlü üretim, sözlü etkileşim ve yazma yoluyla Türkçe anlatma becerilerini geliştirmek,
3. Türkçeyi dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini bütüncül ve kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmalarını sağlamak,
4. Akademik ve özel amaçlı Türkçe dil yeterliliklerini geliştirmek amaçlanmaktadır (TYDÖP, 2020, s. 22).

Programda kazanımlar dil düzeyleri ve becerilerine göre sınıflandırılmıştır. Dil becerileri beş öğrenme alanından oluşmaktadır. Temel dil becerileri olarak dinleme/izleme, sözlü üretim, sözlü etkileşim, okuma ve yazma beş öğrenme alanıdır.

2. Okuma ve Yazma

Birey, ana dilinde konuşma ve dinleme becerisini doğal yolla öğrenirken, okuma ve yazma becerisini eğitim yoluyla edinir. Anlama ve anlatma becerileri insanı oluşturan temel özelliklerdir. Dil öğretirken bu temel becerilerin öğrencilere kazandırılması amaçlanmaktadır. Özellikle dil öğretiminde öğrencilere okuma ve dinleme becerisi ile çeşitli girdiler sağlanırken yazma ve konuşma becerisi ile de onlardan bu sağlanan girdilerin çıktısının gösterilmesi beklenir. Bunun için de kazanım belirlemede dil becerileri arasındaki karşılıklık dikkate alınmalıdır ve bu işbirliği ile ortaya çıkan özelliklere dikkat edilmesi gerekmektedir. Örneğin konuşmada kazanılması amaçlanan bazı özelliklerin dinlemede karşılığının olması veya okumada kazanılması amaçlanan bazı özelliklerin yazmada da karşılığının olması gerekmektedir (Karadağ, s. 274). Okuma insanlık tarihinde medeniyet için gerekli unsurlardan biri olmuştur. Teknolojinin gelişmesi ile bilgi edinme süreci hızlanmış ve genişlemiştir. Kitle iletişim araçlarını kullanarak farklı coğrafyalardaki olaylara daha hızlı ulaşarak onları anlama olanağını okuma ile sağlar. Okuma, yazılı bir metni anlamlandırma sürecidir. Bu süreç bireylerin daha önce belirlediği kedilerine ait özel sembollerin duyu organları yardımıyla algılanıp beyinde yorumlanıp değerlendirilmesidir (Yalçın, 2018, s.119). "Beynin görme, algılama, seslendirme, anlama, yapılandırma gibi işlevlerinden oluşur"(Gündüz & Şimşek, 2013, s.16). "Okuma başlangıçta sembollerin tanındığı bir algılama sürecidir. Ancak ilerleyen zamanla birlikte bu semboller zihinsel kavramlara ve anlamlara dönüştürülür. Anlama süreci sadece tanımayı değil yorumlama ve değerlendirme basamaklarını da içerir" (Balcı, 2016a). Balcı'ya (2016b) göre, okumada asıl hedef yazılı materyalde verilen anlamı doğru ve hızlı şekilde anlamaktır. Okuma çok boyutlu bir yapıdır. Bu yapı; eleştirel düşünme, algılama, anlamlandırma ve kavrama gücümüzü geliştirmektedir. Hedef dili öğrenen kişi kelime dağarcığını geliştirebilir ve kelimelerin bağlamdan hareketle nasıl kullanıldığını okumalar yaparak öğrenebilir.

İnsanlar yüzyıllardır bir şeyler anlatabilmek için önce mağara duvarlarına sonra kâğıtlara özel semboller kullanarak bir şeyler çizmişlerdir. Yazı kalıcılık sağladığı için sözlü kültürü bir sonraki nesile aktarmada ve medeniyet oluşturmada önemli unsur olmuştur. Yazma; özel semboller aracılığıyla bireyin duygu, düşünce, fikirlerini bir araç yardımıyla anlatmasıdır. “Yazma bireyin dil becerileri alanındaki bütün kazanımları bünyesinde barındıran önemli bir beceridir” (Bağcı, 2010, s.50). “Yazma; işlem olarak zihnimizde yapılandırılmış bilgi, düşünce, duygu ve isteklerin belli kurallara uygun olarak yazıya aktarılması çalışmalarıdır (Güneş, 2018, s.499).” Süreç içinde gerçekleşen bir eylemdir ve temel beceriler içerisinde en zor kazanılan beceridir. Bir fikri, düşünceyi veya duyguyu bir plan dâhilinde yazıyla aktarabilmek zihinsel bir süreç içerir. Okuma süreci ile başlayıp gelişen yazma becerisi, sürekli tekrarlarla geliştirilir. Okuma ve yazma becerisi birbirine çok yakındır. Bu yakınlık ikisinin de bilişsel süreçleri içermesinden kaynaklanmaktadır. İnsan bilgiyi en temel şekilde okumayla elde eder ve yazma becerisinin temeli de düşünceye başka bir deyişle bilgiye, birikime dayanır. Bu sebeple yazmanın temelini okumaya dayandığı söylenebilir (Arıcı & Taşkın, 2019, s.191-192). Yazma sürecine geçiş okuma ile olmaktadır. Yazma becerisinin gelişmesi için okuma becerisinin tamamlanması gerekir. “Yazma kod oluşturma süreci iken okuma bu sürecin tersine işlediği bir kod çözümleme sürecidir” (Dilidüzgün, 2019, s.192). Okumada elde edilen girdinin yazmada çıktı vermesi gerekir. Okuma uygulamalarında kazanılan girdiler ilerde yazma becerisinde de kullanılmakta ve bu kullanım zaman geçtikçe dil yeterlik düzeyinin ilerlemesine katkı sağlamaktadır (Aşçı & Tecelli, 2020, s.207). Birey okudukça kelime hazinesi genişler ve bu gelişen kelime hazinesi yazılarında da ona yarar sağlar. Duygu ve düşüncelerin yazılı bir şekilde karşıya aktarılmasında, okunan metinler aracılığıyla elde edilen kelimelerin doğru ve yerinde kullanılması ile gerçekleşebilir (Bağcı, 2010, s.51). Okuma ve yazma becerisinin ilişkisini Flood ve Lapp şöyle açıklamaktadır (Harris & Sipay, 1971; Akt. Arıcı, 2018, s. 15):

- Okuma ve yazma sözel dil becerileriyle ilişkilidir. Sözlü ve yazılı dil becerileri arasındaki ilişkiler temelden ve karşılıktır.
- Okuma ve yazma uygun ve motivasyon ve davranışın yanı sıra analiz ve sentez isteyen bilişsel/üst bilişsel etkinliklerdir.
- Okuma ve yazma çok fazla değişik ilişkileri olan gelişimsel becerilerdir.

Okuma becerisinin önemini yalnızca yabancı dille belirlemek doğru değildir, okuma hem ana dilde hem de ikinci dilde de önemli bir beceridir (Razı & Tur, 2018, s.451). Okuma ile yazma becerisi, bilinçli olarak kuramsal açıdan eşzamanda belirli yöntem ve teknikler kullanılarak geliştirilmesi hedeflenir (Dilidüzgün, 2019, s.187). Öğrenci okudukça anlama, sözcük dağarcığında gelişme meydana gelecek ve bu durum yazma becerisine de yansıtacaktır.

3. Kazanımlarda Aşamalılık Durumu

Kazanım, var olan programdaki hedefleri gerçekleştirme düzeyidir (Demirel, 2017, s.34). Dil öğretiminde, kazandırılması amaçlanan davranışların belirlenmesinde aşamalılık oldukça önemlidir. Kazanımlar basitten zora, somuttan soyuta, bilinenden bilinmeyene ve genelden özele ilkeleri baz alınarak oluşturulmuştur (TYDÖP, 2020, s.22). Bloom'un (1956) oluşturduğu taksonomi "bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez, değerlendirme" düzeylerinden oluşmaktayken Lorin W. Anderson ve David R. Krathwohl (2001) taksonomiye revize ederek "hatırlama, anlama, uygulama, çözümlenme, değerlendirme ve yaratma" düzeyleri olarak oluşturmuştur. Taksonomik olarak en basit davranış en alt basamakta bulunurken davranışların boyutları arttıkça bir üst basamağı oluşturur böylece her basamak bir önceki basamaktan ve bir sonraki basamaktan bir şeyler içerir, basamaklar birbirini takip eder ve bir önceki basamağa bağlı olarak git gide karmaşıklaşır (Demirel, 2020, s.112; Kara ve Çekici, 2017, s.415). TMV tarafından hazırlanan *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı*'nda (2020) metinler, temalar, dil becerilerine yönelik kazanımlar ve seviyeler kademelere göre yapılandırılmıştır. Kademe arttıkça belirtilen örneklerde zorlaşacaktır. Kazanımlar arasında hiyerarşi olması öğrencilerin belirlenen becerileri kazanmasında kolaylık sağlayacaktır. "Hazırlanan yabancı dil olarak Türkçe öğretimi programlarında, taksonomide ifade edilen bilişsel becerilerin ve hiyerarşinin dikkate alınması dil öğretiminin etkililiğine ve işlevselliğine katkıda bulunacaktır" (Ulutaş ve Kara, 2019, s.235). 2019 ve 2020 yıllarında yayımlanan bu Program ile ilgili birkaç çalışma yapılmıştır (Balci & Melanlıoğlu, 2020; Erdil & Açıık, 2020; Karagül, 2020; Kaya & Kardaş, 2020; Kılıç, 2021; Maden, 2020). Bu çalışmalardan Kaya ve Kardaş (2020), Balci ve Melanlıoğlu (2020) programı genel olarak incelemişlerdir. Bu program için karşılıklı gerçekleşen dil becerilerinin durumlarına ilişkin bir çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışmada, Türkiye Maarif Vakfı tarafından 2020 yılında yayımlanan *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı*'ndaki karşılıklı gerçekleşen dil becerilerinden okuma ve yazma kazanımları arasındaki ilişki değerlendirilecektir. Ortak Avrupa Dil Referans Çerçevesi (CEFR), dil yeteneğini tanımlayan uluslararası bir ölçüttür. Altı seviyeden oluşmaktadır. Bu çalışmada okuma ve yazma becerileri için A2, B1-B2 seviyelerindeki kazanım listeleri incelenecektir. Alanda daha önce böyle bir çalışma yapılmadığı için önemlidir. Bu amaç doğrultusunda araştırmada temel problem cümleleri şunlardır:

1. Programdaki okuma ve yazma kazanımları sarmal mı?
2. Öğrenci okuma becerisinde elde ettiği kazanımı yazma becerisinde uygulayabiliyor mu?
3. Programdaki kazanımlar arasında aşamalılık ilkesi var mı?

4. Yöntem

4.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Nitel araştırmada hedef, incelenen sorunun farklı yönlerini anlamak amacıyla derinlemesine ve açıklayıcı bilgiler üretmektir (Girgin & Şahin, 2020, s.405). Nitel araştırmalar sosyal bilimlerde daha derinlemesine bilgi sağlamaktadır ve bir etkinliğin, durumun niteliği üzerine odaklanmaktadır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2021, s.252). Nitel araştırmalar sosyal olayları ve durumları bağlı oldukları çevre içerisinde değerlendirip anlamayı ön plana çıkaran bir yaklaşımdır (Yıldırım, 1999, s.10). Bütüncül bir bakış açısıyla bilgiler yorumlanır. Doküman analizi, incelenmesi amaçlanan olgu ve olgular hakkındaki bilgileri kapsayan yazılı materyallerin analizini içerir (Yıldırım, Şimşek, 2018, s.189). Diğer veri toplama tekniklerine kıyasla maliyeti genelde düşük olan dokümanlar, geçmişe dönük kaynakların, verilerin toplanabilmesi ve tarihsel bir bakış açısı sağlaması gibi yönleriyle önemlidir (Sözer & Aydın, 2020a, s.255). “Dokümanlar genellikle amaçlı olarak gerçekleştirilmiş bir organizasyon veya faaliyet çerçevesinde ortaya çıkan ürünlerdir” (Sözer & Aydın, 2020b, s.255). Ortaya çıkan ürünler incelenerek organizasyon veya faaliyetler hakkında bilgi sahibi olup anlamaya çalışılır.

4.2. Çalışma Grubu / Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini 2020 yılında yayımlanan Türkiye Maarif Vakfı'nın *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı*'ndaki kazanımlar oluşturmaktadır. Örneklem ise okuma ve yazma becerilerinin A2 ve B1-B2 seviyesi kazanım listeleridir.

4.3. Veri Toplama Araçları

Nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman inceleme ile A2 ve B1-B2 seviyelerindeki okuma ve yazma kazanımları karşılaştırılmıştır. A2 seviyesinde okuma becerisinde toplam altmış yedi kazanım; yazma becerisinde ise yetmiş dört kazanım bulunmaktadır. B1 seviyesinde okuma becerisi yetmiş bir; yazma altmış yedi kazanımdır. B2 seviyesinde ise okuma 62; yazma 66 kazanımdan oluşmaktadır. Tablolar iki sütun halindedir. Kazanımlar seviyelerine göre tabloda ayrılmıştır. Tabloda okumaya denk gelen yazma kazanımları karşılığında verilmiştir. Yazmada doğrudan karşılığı olmayan okuma kazanımları ise başka bir tabloda verilmiştir. Karşılığı olabilecek okuma kazanımlarının karşılığında yazma kazanımları yazılmıştır olmayanlar ise tabloda boş bırakılmıştır.

5. Bulgular

Tablo 1’de A2 seviyesinde okuma ve yazma öğrenme alanlarında ortak (her beceride de karşılığı) olan kazanımlar listelenmiştir.

Tablo 1. A2 Seviyesinde Okuma ve Yazma Öğrenme Alanları Ortak Kazanımları

Okuma	Yazma
A2.O.1. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.	A2.Y.54. Yazılarında sık kullanılan deyimlere yer verir.
A2.O.2. Sık kullanılan deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.	
A2.O.3. Hava durumuyla ilgili bilgileri belirler	A2.Y.40. Hava durumuyla ilgili metinler yazar.
A2.O.5. Temel soru kalıplarına yönelik bilgileri belirler.	A2.Y.7. Temel soru kalıplarına karşılık gelen bilgileri yazar.(5. kazanım için kısmen)
A2.O.6. Temel soru ifadelerini tanır.	
A2.O.7. Kişisel bilgiler içeren metinleri anlar.	A2.Y.8. Kişisel bilgi içeren formları doldurur.
A2.O.8. Günlük hayattaki basit yönergeleri takip eder.	A2.Y.65. Ürünlere veya hizmetlere ilişkin yönergeler oluşturur.
A2.O.9. Bir durum/işin yapılışına ilişkin tarif ve yönergeleri takip eder.	
A2.O.16. Bilgisayar vb. teknolojik araçlardaki yönerge ve bildirimleri anlar.	
A2.O.13. Basit betimleyici ifadeleri tanır.	A2.Y.19. Temel niteleyicileri kullanarak betimleyici metinler yazar.
A2.O.14. Tarih/zaman ifadelerini tanır.	A2.Y.74. Yazılarında tarih/zaman ifadelerini kullanır.
A2.O.15. Günlük hayatta sıklıkla kullanılan ölçü birimlerini/miktar ifadelerini tanır.	A2.Y.23. Yazılarında ölçü birimlerini/miktar ifadelerini kullanır.
A2.O.17. Bilinen/güncel konularda yazılmış basit metinleri anlar.	A2.Y.27. Bilgilendirme amaçlı tanıtım yazıları yazar.
A2.O.18. Metinlerdeki karşılaştırma unsurlarını belirler.	A2.Y.36. Yazılarında karşılaştırma içeren ifadelere yer verir.
A2.O.20. Afiş, bilet, broşür, duyuru, ilan, menü vb. metinlerden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.	A2.Y.58. Afiş, bilet, broşür, duyuru, ilan, menü vb. metinler hazırlar.
A2.O.21. Yardım talebi/izin/ rical/özür içeren ifadeleri tanır	A2.Y.72. Yazılarında yardım talebi/izin/rica/özür ifadelerini kullanır.
A2.O.23. Yol, yön ve adres tarifi içeren metinleri anlar.	A2.Y.38. Yol, yön ve adres tarifi içeren metinler yazar.
A2.O.24. Bir haber metnindeki yer, kişi, konu/olay ve zamanla ilgili bilgileri belirler.	A2.Y.28. Haber metinleri yazar. (kısmen)
A2.O.25. E-posta veya mektuplardaki kalıp ifadeleri belirler.	A2.Y.46. E-posta iletileri yazar
A2.O.26. E-posta veya mektuplardaki iletileri anlar.	

A2.O.27. Metinde geçen kişisel bakım ve sağlıkla ilgili bilgileri seçer.	A2.Y.9. Kişisel bakım ve sağlıkla ilgili metinler yazar.
A2.O.28. Seyahat ve konaklamaya ilişkin bilgileri seçer.	A2.Y.10. Seyahat ve konaklamaya ilişkin basit formları doldurur. (kısmen)
A2.O.30. Kültürel bağlamlara (gelenekler, kutlama, davet, tebrik, teşekkür, temenni, taziye, bayram, anma vb.) uygun kalıp ifadeleri ve anlamlarını belirler.	A2.Y.11. Kutlama/tebrik/ davet mesajları/ metinleri yazar.
A2.O.32. Metinlerdeki tavsiye/ uyarı cümlelerini belirler.	A2.Y.16. Tavsiye/uyarı ifadeleri içeren metinler yazar
A2.O.33. Metinlerdeki tercih/teklif cümlelerini belirler.	A2.Y.15. Tercih/teklif ifadeleri içeren metinler yazar.
A2.O.34. Metinlerdeki duygu ifadelerini belirler.	A2.Y.12. Bir konu/durum hakkındaki duygularını yazılı olarak ifade eder. A2.Y.47. Duygu ve düşüncelerini içeren özel mektup yazar.
A2.O.35. Metinlerdeki düşünce/görüşleri belirler.	A2.Y.13. Bir konu/durum hakkındaki düşüncelerini yazılı olarak ifade eder.
A2.O.36. Öneri ifadelerini belirler.	A2.Y.14. Yazılarında öneri ifadelerini kullanır
A2.O.37. Metinlerdeki günlük rutinelere ilişkin ifadeleri belirler.	A2.Y.17. Günlük rutinlerini basit cümlelerle yazar.
A2.O.38. Kişisel bilgi ve görüş isteyen/bildiren metinleri (röportaj, anket vb.) anlar.	A2.Y.50. Kendisiyle ilgili bir durum veya süreç içeren metinler yazar.
A2.O.40. Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.	A2.Y.68. Olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre yazar.
A2.O.41. Metinlerde geçen gerekçelendirme ifadelerini tanır.	A2.Y.42. Yazılarında gerekçelendirme ifadelerini kullanır.
A2.O.66. Gerekçelendirme ifadelerini belirler.	
A2.O.45. Metindeki plan/tasarı/hayalleri anlatan ifadeleri belirler.	A2.Y.52. Plan/tasarı/hayallerini anlatan metinler yazar.
A2.O.47. Biyografi metinlerini anlar.	A2.Y.55. Biyografi metinleri yazar.
A2.O.48. Harita, kroki, grafik, tablo, zaman çizelgesi gibi görsellerden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.	A2.Y.63. Harita, kroki, grafik, tablo, zaman çizelgesi ile ifade edilmiş bilgileri yorumlayarak yazar.
A2.O.54. Okuma amacını belirler.	A2.Y.61. Yazma amacını belirler.
A2.O.55. Okuma amacına uygun strateji, yöntem ve teknikleri kullanır.	A2.Y.62. Yazma amacına uygun strateji, yöntem ve teknikleri kullanır.
A2.O.56. Temel bağdaşıklık öğelerinin anlama etkisini fark eder.	A2.Y.57. Bağdaşıklık unsurlarına dikkat ederek metinler yazar.
A2.O.61. Toplumsal yaşam alanlarına yönelik metinlerde kullanılan kelime ve kalıp ifadeleri tanır.	A2.Y.39. Yazılarında toplumsal yaşam alanlarına yönelik kelime ve kalıp ifadeleri

	<i>kullanır.</i>
A2.O.62. Tahmin ifadelerini belirler.	A2.Y.66. Yazılarında tahmin ifadelerini kullanır.
A2.O.63. Nezaket ifadelerini belirler.	A2.Y.70. Yazılarında nezaket ifadelerini kullanır.
A2.O.64. Hobi/ilgi alanlarına ilişkin metinleri/konuşmaları anlar.	A2.Y.71. Hobilerine/ilgi alanlarına ilişkin metinler yazar.
A2.O.65. Gözlem ve izlenim içeren ifadeleri belirler.	A2.Y.43. Gözlem ve izlenim içeren basit metinler yazar.

A2 seviyesindeki öğrenci dili temel seviyede kullanır. Bilinen ve rutin konularda basit ve doğrudan bilgi alışverişini gerektiren durumlarda iletişim kurabilir. Geçmiş, yakın çevresi ve acil ihtiyaç duyulan alanlardaki konuları basit terimlerle tanımlayabilir (CEFR, 2022). Bu programda temel olan gereklilikler kazanımlarda verilmiştir. Basitten zora ilkesini göz önüne alarak kazanımlarda genellikle *temel* kelimesi kullanılmıştır. Programda, bu seviyedeki okuma becerisindeki kazanımlarda "... fark eder, tanır, belirler." gibi ifadeler kullanılırken yazmada ise sarmal veya karşılığı olan kazanımlarda ise "... kullanır, yazar." ifadelerine yer verilerek beceriler arasındaki aşamalılık ilkesine uyulduğu söylenebilir. Okumada 43 kazanımın yazmada karşılığı bulunmaktadır. Okumada ise 3 kazanımın yazmada kısmen karşılığı bulunmaktadır. Programda okumada verilen kazanımların olabildiğince yazmada da karşılık verilerek kazanımlar ve beceri alanları arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Ancak buna rağmen okuma öğrenme alanında yer alan 24 kazanımın yazma öğrenme alanında karşılığının olmadığı tespit edilmiştir. Bu kazanımların yazmada karşılığı olabilecek hâlleri Tablo 2 de belirtilmiştir.

Tablo 2’de A2 seviyesinde okuma beceri alanı için yazma beceri alanında karşılığı olmayan kazanımlar ve karşılığı olabilecek halleri verilmiştir:

Tablo 2. A2 Seviyesinde Yazma Beceri Alanında Karşılığı Olmayan Okuma Kazanımları ve Muhtemel Karşılıkları

Okuma	Yazma
A2.O.4. Sayısal ifadeleri tanır.	A1.Y.6. kazanımda karşılık bulmuştur.
A2.O.10. Bir ürünün tanıtımı ve/veya kullanımıyla ilgili metinlerdeki bilgileri sıralar.	
A2.O.11. Okuduğu metinde geçen akrabalık adlarını belirler.	Yazılarında akrabalık adlarını kullanır.
A2.O.12. Günlük hayatta sık karşılaşılan bilgilendirme yönlendirme ve uyarı içeren levha ve simgeleri tanır.	
A2.O.19. Mesleklerle ilgili özellikleri belirler.	Mesleklerin özellikleriyle ilgili yazılar yazar.
A2.O.22. Metinlerdeki istek/ihtiyaç, şikâyet vb. içeren ifadeleri ve temel iletiyi belirler.	Yazılarında istek/ihtiyaç, şikâyet vb. içeren ifadeleri kullanır.
A2.O.24. Bir haber metnindeki yer, kişi, konu/olay ve zamanla ilgili bilgileri belirler.	

A2.O.29. Ulaşım ve ulaşım araçlarına ilişkin temel bilgileri seçer.	
A2.O.31. Metinde geçen kültürel özelliklere ilişkin bilgileri belirler.	
A2.O.39. Kabul/ret/onay ifadelerini belirler.	Yazılarında kabul/ret/onay ifadelerini kullanır.
A2.O.42.Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.	Öyküleyici metin yazarken olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.
A2.O.43.Gazete, dergi ve çoklu ortamlardan ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.	
A2.O.44. Bir metinden istenilen bilgileri seçer.	
A2.O.46. Metnin konusunu ve temel iletisini belirler.	Yazdığı metnin konusunu ve temel iletisini belirler.
A2.O.49. Planlama içeren metinleri anlar.	Planlama içeren metinler yazar.
A2.O.50. Karikatür veya mizah içerikli basit metinlerin iletilerini belirler.	Yazılarında basit mizah unsurlarını kullanır.
A2.O.51. Metinleri doğru telaffuzla okur.	
A2.O.52.Okuduklarından hareketle çıkarımlar yapar.	
A2.O.53. Okuduklarını anlamak için başvuru kaynaklarını kullanır.	
A2.O.57. Görsellerle desteklenmiş öyküleyici bir metnin iletisini anlar.	
A2.O.58.Görsellerle desteklenmiş ilgi alanına giren metinlerin iletilerini anlar.	
A2.O.59. Okuduklarındaki/ metindeki temel tutarlılık unsurlarını belirler.	Yazdığı metindeki temel tutarlılık unsurlarını belirler.
A2.O.60. Geçmişe ilişkin olayları/ durumları belirler.	Yazılarında geçmişe ilişkin olayları/durumları uygun şekilde kullanır.
A2.O.67. Okuduklarını özetler.	

Tabloda, okumada yazmanın karşılığı olabilecek 11 kazanım tespit edilmiştir. Okumada sayısal ifadeleri tanır ifadesi A1 seviyesi yazma alanında karşılık bulduğu için A2 seviyesi yazmada tekrar ele alınmamış olabilir.

Tablo 3'te üçüncü seviye olan B1 seviyesinde okuma ve yazma öğrenme alanlarının ortak kazanımları listelenmiştir:

Tablo 3. B1 Seviyesinde Okuma ve Yazma Öğrenme Alanları Ortak Kazanımları

Okuma	Yazma
B1.O.1. Toplumsal yaşam alanlarında kullanılan kelime ve kalıp ifadeleri tanır.	B1.Y.2. Yazılarında yeni öğrendiği kelimeleri/kalıp ifadeleri kullanır.
B1.O.4. Bağlamdan hareketle mecazlı ve/veya kalıp ifadeleri anlamlandırır.	B1.Y.43. Metinlerinde bağlama uygun mecazlı ifadeleri kullanır.
B1.O.5. Resmî veya özel yazışmalardaki kelime ve kalıp ifadeleri belirler.	B1.Y.31. Resmî yazışmalarda uygun kalıp ifadeleri kullanır.
B1.O.7. Talimat içeren yönlendirmeleri takip eder.	B1.Y.7. Tarif ve/veya talimat içeren metinler yazar.
B1.O.10.Karmaşık betimleyici ifadeleri belirler.	B1.Y.10. Bilgilendirme amaçlı kısa tanıtım yazıları yazar.

B1.O.13. Karmaşık metinlerdeki karşılaştırma unsurlarını belirler.	B1.Y.15. Karşılaştırmaya dayalı metinler yazar.
B1.O.15. Metin içi ve/veya metinler arası karşılaştırmalar yapar.	
B1.O.16. Mesleklerle ilgili özellikleri belirler.	B1.Y.16. Meslekleri karşılaştıran metinler yazar.
B1.O.17. Karmaşık bilgiler içeren duyuru, ilan, afiş/broşür veya reklam metinlerinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.	B1.Y.53. Duyuru, ilan, afiş/broşür veya reklam benzeri metinler hazırlar.
B1.O.21. E-posta veya mektuplardaki iletileri anlar.	B1.Y.33. Ayrıntılı e-posta iletileri yazar.
B1.O.22. Metinlerdeki istek/ihtiyaç, şikâyet vb. içeren ifadeleri ve temel iletiyi belirler.	B1.Y.30. Günlük hayata ilişkin durum/şikâyet/istek içeren metinler yazar.
B1.O.24. Seyahat ve konaklamaya ilişkin bilgileri seçer.	B1.Y.5. Seyahat ve konaklamaya ilişkin formları doldurur.
B1.O.26. Bir şeyin/işin yapılışına ilişkin tarif ve yönergeleri takip eder.	B1.Y.7. Tarif ve/veya talimat içeren metinler yazar.
B1.O.27. Gözlem ve izlenim içeren ifadeleri belirler.	B1.Y.28. Gözlem ve izlenim içeren metinler yazar. B1.Y.24. Gözlem ve izlenimleri içeren gezi yazıları yazar.
B1.O.28. Yorum ve değerlendirme içeren ifadeleri ayırt eder.	B1.Y.27. Yorum ve değerlendirmeler içeren metinler yazar.
B1.O.30. Öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.	B1.Y.67. Yazılarında öznel ve nesnel yargı cümleleri kullanır.
B1.O.32. Eğitim veya iş hayatıyla ilgili metinleri anlar.	B1.Y.37. Kendisiyle ilgili durum/eğitim süreci veya yaptığı iş hakkında metinler yazar.
B1.O.35. Metinlerde olay ve bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar	B1.Y.36. Zaman ve mantık akışına uygun metinler yazar.
B1.O.37. Öyküleyici bir metnin konusunu, ana fikrini belirler.	B1.Y.49. Yazılarını bir konu ve ana fikir etrafında planlar
B1.O.40. İlgi alanlarına yönelik sosyal medya metinlerini takip eder.	B1.Y.14. Sosyal medya, günlük/ağ günlüğü (blog) metinleri yazar.
B1.O.43. Plan/tasarı/hayallerini anlatan bir metni anlar.	B1.Y.38. Plan/tasarı/hayallerini anlatan metinler yazar.
B1.O.46. Okuduklarında biyografik bilgileri belirler.	B1.Y.46. Biyografi metinleri yazar.
B1.O.47. Harita, kroki, grafik, tablo, zaman çizelgesi gibi görsellerden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.	B1.Y.58. Harita, kroki, grafik, tablo, zaman çizelgesi ile ifade edilmiş bilgileri yorumlayarak yazar.
B1.O.48. Metinlerde sıkça karşılaşılan kısaltmaları anlar	B1.Y.57. Metinlerinde kısaltmalara yer verir
B1.O.52. Metindeki anahtar kelimeleri belirler.	B1.Y.44. Anahtar kelimelerden hareketle metinler yazar.
B1.O.53. Metinlerdeki dolaylı anlatım içeren ifadeleri belirler.	B1.Y.11. Dolaylı anlatım içeren metinler yazar.
B1.O.55. Tekrar bildiren ifadeleri belirler.	B1.Y.60. Yazılarında tekrar bildiren ifadeleri kullanır.
B1.O.58. Okuma amacını belirler.	B1.Y.61. Yazma amacını belirler.
B1.O.59. Okuma amacına uygun strateji, yöntem ve teknikleri kullanır.	B1.Y.59. Yazma amacına uygun strateji, yöntem ve teknikleri kullanır.
B1.O.60. Temel bağdaşıklık öğelerinin anlama etkisini fark eder.	B1.Y.65. Bağdaşıklık unsurlarına dikkat ederek metinler yazar.
B1.O.62. Tercih/teklif bildiren cümleleri ayırt eder.	B1.Y.8. Tercih/teklif/ ifadeleri içeren metinler yazar.
B1.O.63. Tavsiye/uyarı bildiren cümleleri ayırt	B1.Y.9. Tavsiye/uyarı ifadeleri içeren metinler yazar.

eder.	
B1.O.64. Tahmin ifadeleri içeren bir metni anlar.	B1.Y.51. Yazılarında tahmin ifadelerini kullanır.
B1.O.65. Teknolojiyle ilgili söz varlığını belirler.	B1.Y.20. Yazılarında teknolojiyle ilgili söz varlığını kullanır.
B1.O.66. Geçmişe ilişkin olay/durum/bilgileri anlatan metinleri anlar.	B1.Y.22. Geçmişe ilişkin olay/durum/bilgileri anlatan metinler yazar.
B1.O.68. Metinde geçen kişisel bakım ve sağlıkla ilgili bilgileri seçer.	B1.Y.4. Kişisel bakım ve sağlıkla ilgili metinler yazar.
B1.O.70. Okuduklarını özetler.	B1.Y.50. Okuduklarını/dinlediklerini/izlediklerini özetler.
B1.O.71. Nezaket ifadelerini belirler.	B1.Y.66. Nezaket ifadelerini kullanır.

B1 seviyesi orta seviyedir. A2 seviyesine ek olarak öğrenci, sık bulunulan ortamlarda düzenli olarak karşılaşılan bilindik konulardaki uygun girdilerin ana noktalarını anlayabilir. Dilin konuşulduğu bir bölgede seyahat ederken ortaya çıkması muhtemel çoğu durumla başa çıkabilir. Bilinen veya kişisel ilgi alanına giren konularda basit bağlantılı metinler üretebilir. Olayları, deneyimledikleri durumları, hayalleri, umutları ve hedeflerini tanımlayabilir; görüşleri ve planları için kısaca açıklamalar yapabilir (CEFR, 2022). Okumanın tüm kazanımlarına bakıldığında “temel” ifadesi sadece altı kazanımda bulunmaktadır. Yazmada ise “temel” kelimesi kullanılmamıştır. Okumada B1 seviyesindeki 38 kazanım B1 seviyesindeki yazmada karşılık bulmaktadır. Okuma öğrenme alanında yer alan 33 kazanımın yazma öğrenme alanında karşılığının olmadığı tespit edilmiştir. Programda, bu seviyede de okuma becerisindeki kazanımlarda “... anlar, fark eder, tanır, ayırt eder, belirler.” gibi ifadesi kullanılırken yazmada ise sarmal veya karşılığı olan kazanımda ise “... yazar, kullanır.” ifadesi kullanılarak beceriler arasında aşamalılık ilkesine uyulduğu söylenebilir

Tablo 4’te B1 seviyesinde bulunan okuma becerisi öğrenme alanı için yazma becerisi öğrenme alanında karşılığı olmayan kazanımlar ve bu kazanımların muhtemel karşılığı verilmiştir.

Tablo 4. B1 Seviyesinde Yazma Beceri Alanında Karşılığı Olmayan Okuma Kazanımları ve Muhtemel Karşılıkları

Okuma	Yazma
B1.O.2. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.	A2.Y.54. kazanımda karşılığı bulunmaktadır.
B1.O.3. Bir uzmanlık alanıyla ilgili temel terim ve kalıp ifadeleri anlar.	Yazılarında bir uzmanlık alanıyla ilgili temel terim ve kalıp ifadeleri kullanır.
B1.O.6. Sayısal ifadeleri tanır.	A1.Y.6. kazanımda karşılık bulmuştur.
B1.O.8. Kullanım kılavuzlarındaki yönlendirmeleri takip eder.	
B1.O.9. Kişi, yer veya varlıklarla ilgili ayırt edici özellikleri belirler.	Yazılarında kişi, yer veya varlıklarla ilgili ayırt edici özellikleri belirler.
B1.O.11. Bilgisayar vb. teknolojik araçlardaki yönerge ve bildirimleri anlar.	A2.Y.65. kazanımda karşılığı bulunmaktadır.
B1.O.12. Tutarlılık unsurlarını belirler.	Yazılarını tutarlılık unsurlarına dikkat ederek

	yazar.
B1.O.14. Aynı konuda yazılmış metinleri içerik açısından karşılaştırır.	
B1.O.18. Metinlerdeki örtük iletileri belirler.	Yazılarında örtülü anlam kullanır.
B1.O.19. Bir haber metnindeki yer, kişi, konu/olay ve zamanla ilgili bilgileri belirler.	
B1.O.20. Görsellerle oluşturulmuş bir metindeki iletileri belirler.	
B1.O.23. İş mektuplarındaki iletileri belirler.	İş mektubu yazabilir.
B1.O.25. Ulaşım ve ulaşım araçlarına ilişkin temel bilgileri seçer.	
B1.O.29. Kişisel bilgi ve görüş isteyen/bildiren metinleri (röportaj, anket vb.) anlar.	A2.Y.50. kazanımda karşılığı bulunmaktadır.
B1.O.31. Tartışma içeren metinlerdeki temel düşünceleri belirler.	
B1.O.33. Onay/kabul/ret/ veya ekleme ifadelerini belirler.	Yazılarında kabul/ret/onay veya ekleme ifadelerini kullanır.
B1.O.34. Gerekçelendirilmiş görüş ve önerileri belirler.	A2.Y.42. kazanımda karşılığı bulunmaktadır.
B1.O.36. Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.	Öyküleyici metin yazarken olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.
B1.O.38. Gazete, dergi ve çoklu ortamlardan ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.	
B1.O.39. Gazete, dergi ve çoklu ortamlardan ilgi alanına giren metinleri bulur.	
B1.O.41. Bir metinden istenilen bilgileri seçer.	
B1.O.42. Metinde geçen kültürel özelliklere ilişkin bilgileri belirler.	
B1.O.44. Metnin konusunu ve temel iletisini belirler.	Yazacağı metnin konusunu ve temel iletisini belirler.
B1.O.45. İlgi veya uzmanlık alanına giren metinlerdeki ana ve yardımcı düşünceleri belirler.	İlgi veya uzmanlık alanına giren konularda ana ve yardımcı düşüncelerini belirleyip bu çerçevede yazısını yazar.
B1.O.49. Metnin içeriğine ilişkin tahminlerde bulunur.	
B1.O.50. Mizahi unsurları belirler.	Yazılarında mizah unsurlarını kullanır.
B1.O.51. Metinleri vurgu, tonlama, durak özelliklerine uygun biçimde okur.	
B1.O.54. Okuduklarından hareketle çıkarımlar yapar.	
B1.O.56. Metindeki genelleme/şart/ varsayım veya olasılık bildiren ifadeleri ayırt eder.	Yazılarında genelleme/şart/varsayım veya olasılık bildiren ifadeleri ayırt eder.
B1.O.57. Okuduklarını anlamak için başvuru kaynaklarını kullanır.	
B1.O.61. Kültürel bağlamlara (gelenekler, kutlama, davet, tebrik, teşekkür, bayram, taziye, anma vb.) uygun kalıp ifadeleri ve anlamlarını belirler.	A2.Y.11. kazanımda karşılığı bulunmaktadır.
B1.O.67. Bilinen ve güncel konulardaki metinleri anlar.	Bilinen ve güncel konular hakkında yazı yazabilir.
B1.O.69. Gerekçelendirme ifadelerini belirler.	A2.Y.42. kazanımda karşılığı bulunmaktadır.

Altı kazanım A2 seviyesinde 1 kazanım ise A1 seviyesinde daha önceden verilmiştir. Daha önce verilen kazanımların tekrar okumada ele alınıp yazmada bu seviyede karşılık

bulamaması öğrencinin o becerileri kazandığı düşünüldüğü için olabilir. Yazma sık tekrarlarla geliştirilebilen bir beceridir ve diğer becerilere oranla en zor kazanılanıdır. B1.O.61. Kültürel bağlamlara (gelenekler, kutlama, davet, tebrik, teşekkür, bayram, taziye, anma vb.) uygun kalıp ifadeleri ve anlamlarını belirler ve B1.O.29. Kişisel bilgi ve görüş isteyen/bildiren metinleri (röportaj, anket vb.) anlar kazanımları 3 seviyede de okuma beceri alanında ele alınmıştır fakat yazmada sadece A2 seviyesinde bulunmaktadır. 12 okuma kazanımına yazmada karşılık bulunmuştur.

Tablo 5'te B2 seviyesinde okuma ve yazma öğrenme alanlarının ortak kazanımları listelenmiştir:

Tablo 5. B2 Seviyesinde Okuma ve Yazma Öğrenme Alanları Ortak Kazanımları

Okuma	Yazma
B2.O.2. Bir uzmanlık alanıyla ilgili terim ve kalıp ifadeleri anlar. B2.O.56. Bir uzmanlık alanıyla ilgili metinlerde gerekçelendirilmiş görüş ve önerileri belirler.	B2.Y.65. Bir uzmanlık alanıyla ilgili temel terim ve kalıp ifadeleri kullanır.(56. kazanım için kısmen)
B2.O.3. Bağlamdan hareketle mecazlı ifadeleri ve kalıpları anlamlandırır.	B2.Y.31. Metinlerinde bağlama uygun mecazlı ifadeleri kullanır.
B2.O.4. Resmî veya özel yazışmalardaki kelime ve kalıp ifadeleri belirler. B2.O.16. Kişisel veya resmî yazışmalarla iletilen mesajlardaki ayrıntıları belirler.	B2.Y.19. Resmî yazışmalarda uygun kalıp ifadeleri kullanır. (16. Kazanım için kısmen)
B2.O.5. Talimat içeren yönlendirmeleri takip eder. B2.O.7. Karmaşık betimleyici ifadeleri belirler.	B2.Y.51. Tarif ve/veya talimat içeren metinler yazar. B2.Y.4. Ayrıntılı betimleyici metinler yazar.(kısmen)
B2.O.9. Karmaşık metinlerdeki karşılaştırma unsurlarını belirler.	B2.Y.10. Karşılaştırmaya dayalı metinler yazar.
B2.O.10. Aynı konuda yazılmış metinleri içerik açısından karşılaştırır.	B2.Y.59. Yazıları/yazdıklarını biçim, içerik ve anlatım yönünden değerlendirir.
B2.O.12. Karmaşık bilgiler içeren duyuru, ilan, afiş/broşür veya reklam metinlerinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.	B2.Y.43. Duyuru/ilan metinleri yazar. (kısmen)
B2.O.13. Reklam metinlerinin ayırt edici dil özelliklerini belirler.	B2.Y.52. Reklam metni yazar.(kısmen)
B2.O.17. Yorum ve değerlendirmeleri ayırt eder. B2.O.20. Özne ve nesnel yargıları ayırt eder.	B2.Y.17. Yorum ve değerlendirmeler içeren metinler yazar B2.Y.34. Yazılarında özne ve nesnel yargı cümlelerini kullanır.
B2.O.21. Herhangi bir etkinliğe ilişkin eleştiri/yorum veya değerlendirme ifadelerini ayırt eder.	B2.Y.17. Yorum ve değerlendirmeler içeren metinler yazar.(kısmen)
B2.O.22. Tartışmacı metinlerdeki iddiaları, destekleyici ve karşıt görüşleri ayırt eder.	B2.Y.41. Tartışmacı metinler yazar
B2.O.23. Eğitim veya iş hayatıyla ilgili metinleri anlar.	B2.Y.25. Kendisiyle ilgili durum/egitim süreci veya yaptığı iş hakkında metinler yazar.
B2.O.26. Öyküleyici/edebî metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.	B2.Y.12. Öyküleyici metinler yazar.

B2.O.27. Öyküleyici/edebî metinlerde yer alan kişilerin özelliklerini belirler.	
B2.O.28. Öyküleyici/edebî metinlerdeki temel çatışmayı/çatışmaları belirler.	
B2.O.29. Öyküleyici/bilgilendirici metinlerin tema, konu ve ana duygusunu belirler.	
B2.O.32. İlgi alanlarına yönelik sosyal medya metinlerini takip eder.	B2.Y.9. Sosyal medya, günlük/ağ günlüğü (blog) metinleri yazar.
B2.O.33. Sosyal medyadaki mesaj dizgesini takip eder.	
B2.O.35. Dilek ve pişmanlık ifadelerinin geçtiği geçmiş olaylara/durumlara ilişkin metinleri anlar.	B2.Y.26. Dilek ve pişmanlık ifadelerini kullanarak geçmiş olaylara/durumlara ilişkin metinler yazar.
B2.O.38. Geleceğe yönelik duygu veya düşünceleri içeren metinleri anlar.	B2.Y.28. Geleceğe yönelik tahminler/çıkarımlar içeren metinler yazar.
B2.O.41. Okuduklarında biyografik bilgileri belirler.	B2.Y.37. Biyografi metinleri yazar.
B2.O.42. Grafik, tablo, diyagram gibi unsurlarla sunulan terim, kısaltma, kavram ve bilgileri belirler.	B2.Y.49. Grafik, tablo vb. şekilde ifade edilmiş bilgileri yorumlayarak yazar.
B2.O.43. Metinlerde sıkça karşılaşılan kısaltmaları anlar.	B2.Y.48. Metinlerinde kısaltmalara yer verir.
B2.O.44. Kültürel bağlamlara (gelenekler, kutlama, davet, tebrik, bayram, taziye, anma vb.) uygun kalıp ifadeleri anlamlandırır.	B2.Y.3. Kültürel bağlama uygun kutlama ve tebrik mesajları/metinleri yazar.
B2.O.48. Metindeki anahtar kelimeleri belirler.	B2.Y.35. Anahtar kelimelerden hareketle metinler yazar.
B2.O.53. Okuma amacını belirler.	B2.Y.60. Yazma amacını belirler.
B2.O.54. Okuma amacına uygun strateji, yöntem ve teknikleri kullanır.	B2.Y.61. Yazma amacına uygun strateji, yöntem ve teknikleri kullanır.
B2.O.55. Bağdaşıklık öğelerinin anlama etkisini fark eder.	B2.Y.11. Bağdaşıklık unsurlarına dikkat ederek metinler yazar.
B2.O.59. Nezaket ifadelerini belirler.	B2.Y.66. Nezaket ifadelerini kullanır.
B2.O.61. Okuduklarını özetler.	B2.Y.24-63. Grup çalışmalarında konuşulanları içeren özet metin yazar.(kısmen)
	B2.Y.42.Okuduklarını/dinlediklerini/izlediklerini özetler.

B2 seviyesine ulaşmış öğrenci uzmanlık alanındaki teknik tartışmalar da dâhil olmak üzere hem somut hem de soyut konularda karmaşık metinlerin ana fikirlerini anlayabilir. Her iki taraf için de zorlanmadan, ana dili İngilizce olan kişilerle düzenli etkileşimi oldukça mümkün kılan bir düzeyde akıcı ve olağan bir şekilde etkileşim kurabilir. Çok çeşitli konularda net, ayrıntılı metinler üretebilir ve çeşitli seçeneklerin avantajlarını ve dezavantajlarını vererek güncel bir konu hakkında bir bakış açısını açıklayabilir (CEFR, 2022). Okumada B2 seviyesinde 34 kazanım B2 seviyesinde yazmada karşılık bulmaktadır. Okumada 6 kazanım yazmada kısmen karşılanmaktadır. Okuma öğrenme alanında yer alan 27 kazanımın yazma öğrenme alanında karşılığının olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 6'da B2 seviyesinde yazma beceri alanında karşılığı olmayan okuma kazanımları ve bu okuma kazanımlarının karşılığı olabilecek yazma kazanımları verilmiştir:

Tablo 6. B2 Seviyesinde Yazma Beceri Alanında Karşılığı Olmayan Okuma Kazanımları ve Muhtemel Karşılıkları

Okuma	Yazma
B2.O.1. Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.	A2.Y.54. kazanımda karşılığı bulunmaktadır.
B2.O.6. Kullanım kılavuzlarındaki yönlendirmeleri takip eder.	
B2.O.8. Tutarlılık unsurlarını belirler.	Yazılarını tutarlılık unsurlarına dikkat ederek yazar.
B2.O.11. Metin içi ve/veya metinler arası karşılaştırmalar yapar.	A2.Y.36. ve B1.Y.15. kazanımlarda karşılıkları vardır.
B2.O.14. Metinlerdeki örtük iletileri belirler.	Yazılarında örtülü anlam kullanır.
B2.O.15. Görsellerle oluşturulmuş bir metindeki iletileri belirler.	
B2.O.18. Gerekçelendirilmiş görüş ve önerileri belirler.	A2.Y.42. kazanımda karşılığı bulunmaktadır.
B2.O.19. Kişisel bilgi ve görüş isteyen/bildiren metinleri (röportaj, anket vb.) anlar.	A2.Y.50. kazanımda karşılığı bulunmaktadır.
B2.O.24. Metinlerde olay ve bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.	A2.Y.68. ve B1.Y.36. kazanımlarda karşılığı bulunmaktadır.
B2.O.25. Bir metnin akışını ve anlam bütünlüğünü sağlayan ifadeleri belirler.	Yazılarında metnin akışına ve anlam bütünlüğüne uygun kelimeler kullanır.
B2.O.30. Metnin türünü ve türün temel özelliklerini belirler.	Metin türlerine uygun yazılar yazabilir.
B2.O.31. Gazete, dergi ve çoklu ortamlardan ilgi alanına giren metinleri bulur.	
B2.O.34. Bir metinden istenilen bilgileri seçer.	
B2.O.36. Metinde geçen kültürel özelliklere ilişkin bilgileri belirler.	
B2.O.37. Onay/kabul/ret/ veya ekleme ifadelerini belirler.	Yazılarında kabul/ret/onay ifadelerini kullanır.
B2.O.39. Metnin konusunu ve temel iletisini belirler.	Yazdığı metnin konusunu ve temel iletisini belirler.
B2.O.40. İlgi veya uzmanlık alanına giren metinlerdeki ana ve yardımcı düşünceleri belirler.	İlgi veya uzmanlık alanına giren konularda ana ve yardımcı düşüncelerini belirleyip bu çerçevede yazısını yazar.
B2.O.45. Metnin içeriğine ilişkin tahminlerde bulunur.	
B2.O.46. Mizahi unsurları belirler.	Yazılarında mizah unsurlarını kullanır.
B2.O.47. Metinleri tür özelliklerine uygun biçimde okur.	
B2.O.50. Metindeki genelleme/şart/varsayım veya olasılık bildiren ifadeleri ayırt eder.	Yazılarında genelleme/şart/varsayım veya olasılık bildiren ifadeleri ayırt eder.
B2.O.51. Okuduklarını anlatım, tür ve içerik açısından değerlendirir.	
B2.O.52. Okuduklarını anlamak için başvuru kaynaklarını kullanır.	
B2.O.57. Yazarın metindeki anlatım tutumunu (alaycı, ironik, eleştirel) belirler.	
B2.O.58. Bilgisayar vb. teknolojik araçlardaki	A2.Y.65. kazanımda karşılığı bulunmaktadır.

yönerge ve bildirimleri anlar.

B2.O.60. Metinleri vurgu, tonlama, durak özelliklerine uygun biçimde okur.

B2.O.60. Metnin içeriğine ilişkin tahminlerde bulunur.

B2 seviyesinde okuma alanında 62 kazanım bulunmaktadır ama 2 kazanıma da aynı sayı verilmiştir. B2.O.60. numarası 2 farklı içeriğe sahip kazanım için kullanılmıştır. 15 kazanıma karşılık bulunmuştur. 6 kazanım daha önceki seviyelerde karşılık bulmuş kazanımlardır. B2.O.11. ve B2.O.24. A2 ve B1 seviyelerinde 2 kazanıma denk gelmiştir.

Programda her 3 seviyede de okuma alanında ortak olan 23 kazanım bulunmaktadır. Tabloda parantez içine alınan kelimeler her seviyede bulunmayan kelimelerdir. Bu parantez içerisindeki kelimeler programın aşamalılık ve karşılılık ilkesi göz önüne alınarak hazırlandığının bir göstergesidir. Bu kazanımlar:

Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.

Bilgisayar vb. teknolojik araçlardaki yönerge ve bildirimleri anlar.

(Karmaşık) Metinlerdeki karşılaştırma unsurlarını belirler.

(Karmaşık) bilgiler içeren duyuru, ilan, afiş/broşür veya reklam metinlerinden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.

Ayrıntılı e-posta ve iletiler yazar.

Kültürel bağlamlara (gelenekler, kutlama, davet, tebrik, teşekkür, temenni, taziye, bayram, anma vb.) uygun kalıp ifadeleri ve anlamlarını belirler.

Metinde geçen kültürel özelliklere ilişkin bilgileri belirler.

Kişisel bilgi ve görüş isteyen/bildiren metinleri (röportaj, anket vb.) anlar.

Kabul/ret/onay (veya ekleme) ifadelerini belirler.

Öyküleyici/(edebi) metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.

Gazete, dergi ve çoklu ortamlardan ilgi alanına giren(ihtiyaç duyduğu) metinleri bulur(seçer).

Bir metinden istenilen bilgileri seçer.

Metnin konusunu ve temel iletisini belirler.

Okuduklarından hareketle çıkarımlar yapar.

Okuduklarını anlamak için başvuru kaynaklarını kullanır.

Okuma amacını belirler.

Okuma amacına uygun strateji, yöntem ve teknikleri kullanır.

(Temel) Bağdaşıklık öğelerinin anlama etkisini fark eder.

(Okuduklarındaki/ metindeki temel) tutarlılık unsurlarını belirler.

Nezaket ifadelerini belirler.

Okuduklarını özetler.

Yazmada ise 3 seviyede de ortak olan 17 kazanım bulunmaktadır. Bu kazanımlar:

Yazılarında yeni öğrendiği kelimeleri/kalıp ifadeleri kullanır.

Yazılarında öneri ifadelerini kullanır.

(Temel)(ayrıntılı) niteleyicileri kullanarak betimleyici metinler yazar.

Haber metinleri yazar.

Sosyal medya, günlük/ağ günlüğü (blog) metinleri yazar.

Biçim ve içerik özelliklerine dikkat ederek resmî yazılar (dilekçe, rapor, tutanak vb.) yazar.

Yazılarında teknolojiyle ilgili söz varlığını kullanır.

(Dilek ve pişmanlık ifadelerinin geçtiği) geçmiş olaylara/durumlara ilişkin metinler yazar.

Plan/tasarı/hayallerini anlatan metinler yazar.

Geleceğe yönelik tahminler/çıkarımlar içeren metinler yazar.

Biyografi metinleri yazar.

Bağdaşıklık unsurlarına dikkat ederek metinler yazar.

Noktalama işaretlerini işlevlerine uygun olarak kullanır.

Yazım kurallarına dikkat ederek yazar.

Yazma amacını belirler.

Yazma amacına uygun strateji, yöntem ve teknikleri kullanır.

Yazılarında düşünceyi geliştirme yollarını kullanır.

Okuma ve yazma becerilerinin gerçekleşebilmesi için okuma ve yazma alanındaki ortak kazanımların öğrenici tarafından öğrenilmesi gerekmektedir. Hedef dilde bu tür okumaları rahatça yapabilen veya derdini, düşüncesi yazabilen birey bu beceriyi çoğunlukla elde etmiştir diyebiliriz. Bu sebeple gerekli kazanımların üç seviyede de verilmesi programın amacına ve sarmal yapısına uygundur.

6. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde sistemli ve ortak bir programa ihtiyaç vardır. Türkçe öğretimi kurum ve kuruluşların ortak bir çerçevede hareket edememesi alanda birçok soruna neden olmaktadır. TMV tarafından 2020 yılında yayımlanan bu program alanında uzman hocalarla hazırlanmıştır ve alanda bir bütünlük oluşturması açısından önemlidir. Kaya ve Kardaş (2020) programa dair bir inceleme yapılmıştır. Yaptıkları çalışmada programın genel amaçları, hazırlanma süreci, yapısı ve temaları, dayanakları, temel yaklaşımı, ölçme-değerlendirme yaklaşımı, amaç ve kazanımları incelenmiştir. Program için, her kademenin öğrenci gelişim özelliklerine uygun ayrıldığı, programın sarmal yapıda olduğu ve istendik davranış oluşturmada verimli olabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Balcı ve Melanlıoğlu'da (2020) programı genel olarak incelemiştir ve programın sarmal yapıda olduğu, temel dil becerilerinin anlama ve anlatma bakımından birbirleriyle ilişkili olan kazanımlardan oluştuğunu belirtmişlerdir. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı daha önce dört temel dil becerisi alanında bulunan seviyelere göre kazanımların karşılıklılıkları incelenmemiştir. Bu çalışmada okuma ve yazma öğrenme alanlarının A2, B1 ve B2 seviyelerindeki kazanımlarını incelenmiştir. Bu inceleme doğrultusunda problem cümlelerine yanıt olarak okuma ve yazma öğrenme alanlarındaki kazanımlar karşılaştırıldığında sarmal programlama yaklaşımına birçok noktada uygun hazırlandığı görülmektedir. Her seviyeye ait ortak kazanımlar ile de pekiştirmeler sağlanmaktadır. Girdi ve çıktılar birbirini olabildiğince tamamlamaktadır. Kazanımlar seviyelere uygun kademeli zorlaşmaktadır. Kazanımlar arasında aşamalılık söz konusudur. Seviyeler arttıkça kazanımlarda zorlaşmakta ve bir önceki kazanımın gerekliliklerini de içermektedir. Beceriler çağın getirdiği teknoloji için uygundur. Sosyal medya kullanımı için okuma ve yazma kazanımları da mevcuttur. Bunun yanında seviyelerdeki kazanımların

sayısının çok olması olumsuzdur. Öğrenici bu kadar kazanımı ne kadar sürede elde edebilir? Öğrenici gerçekten bu kadar çok kazanımı bir seviyede öğrenebilir mi? Bu bakımdan düşünüldüğünde öğrencinin bir seviyede yaklaşık altmış yetmiş kazanımı uygulayabilmesi oldukça zordur. Bu sorular doğrultusunda çalışma için sunulabilecek öneriler:

Kazanımların sayısı azaltılabilir.

Karşılığı olmayan kazanımlar için düzeltmeler yapılabilir.

Dil öğrenmede amaca yönelik çeşitli programlar hazırlanabilir.

Farklı öğrenme alanlarındaki kazanımlar detaylı şekilde incelenebilir.

Kaynaklar

Anderson, L. W. ve Krathwohl, D. R. (ed.).(2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's Taxonomy of educational objectives*. USA: Longman.

Arıcı, A. F. (2018). *Okuma eğitimi*. Ankara: Pegem.

Arıcı, A. F. ve Taşkın, Y. (2019). Okuma becerisinin diğer dil becerileriyle ilişkisi. *Uluslararası Alan Eğitimi Dergisi*, 5 (2) , 185-194 . doi: 10.32570/ijofe.650240

Aşçı, Y. ve Topçu Tecelli, N. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma ve yazma becerisi geliştirmeye yönelik öykü kullanımı. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD)* , (32) , 203-220. DOI: 10.20427/turkiyat.642418.

Bağcı, H. (2010). Türkçe öğretmeni adaylarının yazılı anlatım yeterlilik düzeyleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 45-68.

Balcı, A. (2016). *Okuma ve anlama eğitimi*. Ankara: Pegem.

Balcı, M. ve Melanlıoğlu D. (2020). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programı" üzerine. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (KÜSBD)* 10(2), 173-198.

Bloom B. S., Engelhart M. D., Furst E. J., Hill W. H. ve Krathwohl D. R. (1956). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals*. USA: Longmans.

Bruner, J. S. (1960). *The process of education*. Cambridge: Harvard University Press.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2019). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem.

Common European Framework of Reference for Languages learning, teaching, assessment. (2021). *Cambridge: Cambridge University Press*.

Çekici, Y. E. ve Kara, M. (2017). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarında metinler arası aşamalılık: yedi iklim Türkçe ve izmir üzerine karşılaştırmalı bir inceleme. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), s. 411-426. doi: 10.14686/buefad.287776

Demirel, Ö. (2017). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Pegem.

Demirel, Ö. (2020). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegem.

Dilidüzgün, Ş. (2019). Yazma becerisinin önemi. N. Bayat (Ed.), *Yazma ve eğitimi içinde* (s. 187-222). Ankara: Anı.

Erdil, M. ve Açık, F. (2021). Türkiye maarif vakfı Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programı ile türkçe öğretim setlerinde dil bilgisi içeriklerinin incelenmesi. *International Journal of Languages Education and Teaching*, 9(4), 129-161. doi: 10.29228/ijlet.54059.

Girgin, D. ve Şahin, Ç. (2020). Nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin karşılaştırılması. B. Oral ve A. Çoban (Ed.), *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri içinde* (399-418). Ankara: Pegem.

Gündüz, O. & Şimşek, T. (2013). *Okuma eğitimi*. Ankara: Grafiker.

Güneş, F. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe yazma öğretimi: yaklaşımlar ve modeller. A. Şahin (Ed.), *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi içinde* (s. 599-523). Ankara: Pegem.

Karadağ, Ö. (2015). Temel dil becerileri arasındaki ilişkiler açısından Türkçe dersi öğretim programları üzerine bir değerlendirme. D, Uçgun. ve A, Balcı. (Ed.), *Türkçe eğitimi alanının ilk profesörü Murat Özbay'a armağan içinde* (s. 271-296). Ankara: Pegem.

Karagül, E. (2020). Yenilenmiş bloom taksonomisine göre güncel Türkçe öğretim programları. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 56-71. doi: 10.31464/jlere.666641.

Kaya, M. ve Kardaş, N. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretim programı üzerine bir inceleme. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 1- 20.

Kılıç, A. (2021). Türkiye maarif vakfı yabancı dil olarak Türkçe öğretimi programı a1-a2 dinleme/izleme ve okuma/anlama kazanımlarının 21. yüzyıl okuryazarlık becerileri kapsamında değerlendirilmesi. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 4(2), 148-164.

Köse, D. ve Özsoy, E. (2020). Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretiminin otuz yılı: 1990-2020 *TURKOPHONE*, 7(2).

Maden, A. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi programlarında söz varlığını zenginleştirme. *Journal of History School*, 46, 1822-1857.

Razı, S. ve Tur, N. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe okuma öğretimi. A. Şahin (Ed.), *Yabancı dil olarak Türkçe öğretim içinde* (s. 542-469). Ankara: Pegem Akademi.

Sözer, Y. ve Aydın, M. (2020). Nitel veri toplama teknikleri ve nitel veri analizi süreci. B. Oral ve A. Çoban (Ed.), *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri içinde* (249-281). Ankara: Pegem.

TYDÖP (2020). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretim Programı*. İstanbul: TMV Yayınları.

Ulutaş, M. ve Kara, M. (2019). TÖMER Türkçe öğretim programları okuma kazanımlarının bilişsel stratejiler açısından incelenmesi. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 232-250. doi: 10.31464/jlere.575801.

Yalçın, A. (2018). Türkçenin öğretim yöntemleri-son bilimsel gelişmeler ışığında. *Okuma becerisi içinde* (ss. 120-210). Ankara: Akçağ.

Yıldırım, A. (1999). Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi. *Eğitim ve Bilim*, 23(112), 7-17.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.